

ČESKOSLOVENSKÝ ROZHLAS OSTRAVA

Od počátku třicátých let je folklor nerozlučně spjat také s ostravským studiem Čs. rozhlasu. Vysílalo se přímo z terénu nebo ze studia, kam byli zváni interpreti z řad autentických nositelů a takzvaných národopisných venkovských skupin.⁷⁰⁶ Národopisné pořady autorsky připravoval krajovec publicista Joža Vochala,⁷⁰⁷ zejména ale rozhlasový redaktor František Karel Zeman, který v Ostravě rozvinul své dřívější aktivity v brněnském Radiojournalu. Realizoval reportáže a folklorní pásma vysílaná přímým přenosem přímo z terénu, věnoval se také městskému a hornickému folkloru. V tomto ohledu byla zásadní Zemanova spolupráce s národopisným a vlastivědným pracovníkem Milošem Kulišťákem,⁷⁰⁸ který zejména ve třicátých a čtyřicátých letech se svou národopisnou skupinou nacvičil desítky rozhlasových zvykoslovných pásem.⁷⁰⁹

Další etapa folklorního vysílání z Ostravy začala v roce 1948 s nástupem nové kulturní politiky. V letech 1946–1953 zde působil – nejdříve jako hlasatel a programový inspektor a později hudební redaktor a režisér – Ivo Stolařík,⁷¹⁰ který vzápětí po svém nástupu inicioval vznik populárních rozhlasových „nácíků“ lidových písní *Zpěvem k srdci*. Jejich prostřednictvím se v červnu 1949 poprvé posluchačům představila zpěvačka Jarmila Šuláková,⁷¹¹ která postupně vyrostla v jednu z největších mediálních hvězd poválečného folklorního hnutí. Ivo Stolařík, jeden z mála nestraníků v řadách rozhlasových redaktorů v prvních letech po únoru 1948,⁷¹² v ostravském rozhlase prosadil cílevědomé nahrávání a vysílání hudebního folkloru tradičních nositelů i nově vzniklých souborů písní a tanců, respektive jejich muzik. Až do jeho odchodu z rozhlasu v roce 1953

⁷⁰⁶ JEŠUTOVÁ, Eva a kol.: *Od mikrofonu k posluchačům...*, s. 526.

⁷⁰⁷ Joža (Josef) Vochala (1892–1965), organizátor, sběratel, národopisný a kulturní pracovník.

⁷⁰⁸ Miloš Kulišťák (1896–1970), organizátor, sběratel, vypravěč.

⁷⁰⁹ BUKOVSKÝ, Antonín: *Lidová píseň v rozhlasové...*, s. 49–52.

⁷¹⁰ Ivo Stolařík (1923–2010), etnograf, hudební redaktor a režisér, organizátor. Zaměstnancem rozhlasu se stal v roce 1946, téhož roku nastoupil základní vojenskou službu, kterou ukončil na podzim 1948. V době svého rozhlasového angažmá vystudoval v letech 1948–1952 hudební vědu a národopis na brněnské FF MU. V letech 1954–1963 působil ve Slezském ústavu ČSAV v Opavě, poté jako ředitel a dramaturg Janáčkovy filharmonie v Ostravě (1963–1975), dramaturg hudebního vydavatelství Supraphon (1975–1978) a vědecký pracovník Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (1979–1984). Sbíral a upravoval lidové písně, spolupracoval s Československou televizí při tvorbě folklorních pořadů z cyklu *Vonička z domova*, do nichž zval folklorní soubory a muziky.

⁷¹¹ Jarmila Šuláková (1929–2017), zpěvačka, sólistka BROLNu, Cimbálové muziky Technik a dalších souborů.

⁷¹² Působení v rozhlase bylo v padesátých letech členstvím v KSČ prakticky podmíněno. Stolaříkovi pravděpodobně pomohl status protifašistického bojovníka (za okupace byl zapojen do partyzánského odboje, v roce 1945 byl zatčen a uvězněn).

117. Věra Šejvlová se spolupracovníky ve zvukové režii ostravského rozhlasového studia, 60. léta.

s ním v tomto směru významně spolupracovala Věra Šejvlová.⁷¹³ V letech 1949–1972 se vedle své rozhlasové profese významně angažovala v oblasti takzvané lidové umělecké tvořivosti: vedla soubor písní a tanců, věnovala se instruktážní činnosti a školení folklorních kolektivů, zasedala v porotách soutěží a přehlídek, zapisovala lidové písně a tance, publikovala na stránkách národopisně orientovaných časopisů. V úzké součinnosti s Jaromírem Dadákem,⁷¹⁴ který zastával v ostravském rozhlase v letech 1956–1963 místo hudebního redaktora a režiséra, se věnovala natáčení lidových zpěváků a muzikantů v terénu (převážně v oblastech slovenských Kysuc, Lašska a Valašska) a současně zachycovala oblast rozvíjejícího se folklorního hnutí

⁷¹³ Věra Šejvlová (1919–2004), sběratelka, organizátorka, choreografka. V letech 1947–1956 vedla soubor Ostravica, mezi roky 1957–1961 působila jako vedoucí taneční složky souboru L. Ševčíka při ZK Nové huti K. Gottwalda, od roku 1981 vedla soubor Gruník. V sedmdesátých letech působila jako lektorka Lidové konzervatoře v Ostravě, byla členkou programových rad festivalů ve Strážnici a Slezských dnů v Dolní Lomné.

⁷¹⁴ Jaromír Dadák (1930–2019), skladatel a dirigent.

118. Jaromír Gelnar (vpravo) s kolegy při natáčení na folklorním festivalu ve Strážnici, v době působení v ÚEF ČSAV, 1961.

119. Jaromír Dadák a cimbálová muzika Jasénka s primášem Zdeňkem Kašparem při natáčení v ostravském rozhlasovém studiu, 1961.

bývalého Severomoravského kraje.⁷¹⁵ Jaromír Dadák, inspirovan činností BROLNu, jehož byl v roce 1953 dirigentem, se pokusil vytvořit ostravskou obdobu rozhlasového hudebního tělesa na profesionální úrovni. V roce 1956 se ujal muziky Ondraš (původně Malá muzika Čs. rozhlasu), která pod jeho vedením dosáhla vysoké interpretační úrovně. Pod jeho vedením na krátký čas vznikl profesionální orchestr Dymák jako ostravská obdoba BROLNu.⁷¹⁶

Po roce 1968 byla přítomnost Věry Šejvlové i Jaromíra Dadáka, v té době již externího pracovníka, v rozhlase považována za nežádoucí⁷¹⁷ a až do roku

⁷¹⁵ Z hlediska etnografické diferenciacce šlo především o regiony Valašsko, Lašsko, Opavské Slezsko a Těšínské Slezsko, zasahovala sem i část Hané. Ostravská redakce mapovala také oblast jižního Valašska, přestože spadalo již do Jihomoravského kraje. Toto teritoriální rozdělení rozhlasového „terénu“ se dodržovalo až do nedávné doby. Srov. BUKOVSKÝ, Antonín: *Lidová píseň v rozhlasové...*, s. 87.

⁷¹⁶ Tamtéž, s. 76.

⁷¹⁷ *Od března 1969 zastává Jaromír Dadák post ředitele Olomoucké filharmonie. Z politických důvodů dostává však 31. června 1971 výpověď na hodinu. Ze stejných důvodů nesměl v rozhlasové redakci vykazovat žádnou činnost, a dokonce mu byl odepřen i přístup do redakce. Přesto byl jako osobnost tvůrčího rázu nepostradatelný. [...] V 70. letech se zrodily mnohé pořady nesoucí Dadákovu autorství a ty byly odvysílány i přes výslovný zákaz nadřízených orgánů. Nabídku využití pseudonymu Dadák odmítl [...]. Výsledkem jednání s nadřízenými*

120. Jan Rokyta v režii ostravského rozhlasového studia při natáčení snímku do soutěže Prix de musique folklorique de Radio Bratislava (v pozadí zpěvačka Jarmila Šuláková), 1973.

1975 nebyl do redakce lidové písně přijat stálý redaktor věnující se vysílání hudebního folkloru. Situace se radikálně změnila po nástupu etnomuzikologa Jaromíra Gelnara.⁷¹⁸ Kvalita produkce ostravské redakce lidových písní výrazně vzrostla a tento trend ještě posílil v roce 1980 příchod Jana Rokyty,⁷¹⁹ multiinstrumentalisty, upravovatele a uměleckého vedoucí Cimbálové

orgány dosáhl Dadák písemného svolení ke zpracování folkloru, především slezského, pro potřeby rozhlasu. Podmínkou bylo, že nebude ohlášeno jména autora. Vzhledem k tomu, že v této době představovala rozhlasová práce pro Dadáka základ jeho příjmu, na uvádění svého autorství rezignoval. Pseudonymu Ladislav Mistrík využíval jen krátce, a to převážně během své práce pro bratislavskou rozhlasovou stanici. Paradoxně působí skutečnost, že ačkoliv v Ostravě nesmělo být Dadákově jméno uváděno, v Brně a v Praze nebylo jeho autorství shledáno závadným, a uváděno bylo navzdory zákazům, na něž předem v těchto stanicích upozornil. Srov. BUKOVSKÝ, Antonín: Lidová píseň v rozhlasové..., s. 81.

⁷¹⁸ Jaromír Gelnar (1931–1990), etnomuzikolog, hudební redaktor, skladatel, autor úprav lidových písní a festivalových pořadů. Po studiu národopisu a hudební vědy na brněnské filozofické fakultě (1950–1955) nastoupil jako redaktor v ostravském rozhlasu, v roce 1956 se však stal vědeckým pracovníkem ÚEF ČSAV v Brně, kde působil až do návratu do ostravského rozhlasu v roce 1975.

⁷¹⁹ Jan Rokyta (1938–2012), hudební redaktor, hudebník, skladatel, hudební dramaturg a režisér, organizátor. Srov. ŠVÁBOVÁ, Jana: Rokyta, Jan. In: Martina Pavlicová – Lucie Uhlíková (eds.): *Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*, s. 101–102.

121. Jan Rokyta (u cimbálu) na obalu LP *Cimbálová muzika Technik: Moravské a slovenské lidové písně a tance*, Supraphon 1984.

muziky Technik.⁷²⁰ V oblasti folklorní rozhlasové produkce plnil Technik už od roku 1972 (zpočátku společně s Cimbálovou muzikou Ondraš) funkci kmenového rozhlasového tělesa. Jeho pěveckými sólisty byli zejména Jarmila Šuláková, Josef Laža a Naděžda Urbášková (Vahalíková), díky širokému

⁷²⁰ CM Technik, původně Cimbálová muzika Vysoké školy báňské v Ostravě, vznikla v roce 1958. Jejím uměleckým vedoucím a cimbalistou byl od počátku Jan Rokyta (zaměstnán v ostravském rozhlasu 1980–1998). V letech 1964–1972, kdy byl zřizovatelem kapely ZK ROH Důl Hlubina, spolupracovala s folklorním souborem Hlubina.

dramaturgickému i žánrovému záběru se však spolupráce muziky týkala mnoha dalších zpěváků a instrumentalistů z různých národopisných oblastí.

Jaromír Gelnar, a zejména Jan Rokyta přivedli před rozhlasové mikrofony desítky folklorních souborů a muzik a významným způsobem ovlivnili vývoj folklorního hnutí. Oba se věnovali sběru lidových písní a upravovali je pro potřeby souborových muzik, angažovali se ale také na programové přípravě řady folklorních festivalů a vystoupení jednotlivých interpretů a souborů, vedli instruktážní semináře pro folklorní kolektivy, zasedali v porotách přehlídek a soutěží. Cimbálová muzika Technik se pod vedením Jana Rokyty stala fenoménem amatérského folklorismu a podobně jako BROLN byla po dlouhá léta vzorem pro další muziky prezentující folklor na jevišti. Od roku 1990 v ostravské hudební redakci působí Zdeněk Tofel.⁷²¹

ČESKOSLOVENSKÝ ROZHLAS PLZEŇ

Záměr zřídit samostatnou „folklorní“ redakci plzeňského studia Čs. rozhlasu byl představen v roce 1954.⁷²² Měla „mapovat hudební folklor západočeského a jihočeského regionu, přímo v terénu zvukově zachytit autentické nositele hudebního folkloru a uvést je do rozhlasového vysílání“.⁷²³ Toto prohlášení dokládá, že tehdejší vedení Čs. rozhlasu tolerovalo roli regionálních studií jako dokumentačních středisek lidové hudby, což bylo důležité zejména v prvních desetiletích po druhé světové válce, kdy vypělá záznamová zařízení nebyla kromě rozhlasových pracovišť běžně dostupná, a to ani ve specializovaných vědeckých institucích.

V roce 1955 byla v Plzni „redakce lidové písně“ skutečně ustavena. Jako první a jediný hudební redaktor pro folklor zde celá čtyři desetiletí působil Zdeněk Bláha, klíčová osobnost folklorního hnutí západních Čech.⁷²⁴ V rámci vojenské prezenční služby, kterou v letech 1951–1953 strávil v Plzni, založil

⁷²¹ Zdeněk Tofel (* 1958), hudební redaktor, umělecký vedoucí souboru Valašský Vojvoda z Kozlovic.

⁷²² Čs. rozhlas v Plzni zahájil improvizované vysílání brzy po osvobození města v květnu 1945 a postupně vyrostl v důležitou regionální stanicí. V letech 1947–1956 zde byla postavena moderní rozhlasová budova s vynikajícím zázemím. Srov. JEŠUTOVÁ, Eva a kol.: *Od mikrofonu k posluchačům...*, s. 538–551.

⁷²³ VONDRÁČKOVÁ, Michaela: *Český rozhlas Plzeň (1945–2002). Folklor ve vysílání, zvukové archivní materiály využitelné pro národopisnou práci*. Diplomová práce. FF MU, Brno 2002, s. 41–42.

⁷²⁴ Zdeněk Bláha (* 1929), rozhlasový redaktor, hudební skladatel, choreograf, scenárista, autor festivalových programů, sběratel lidových písní a tanců. Absolvoval střední obchodní školu, na kterou navázal krátkou praxí pokladníka v hospodářském družstvu a vychovatele v domovech mládeže. Především se však v celém širším regionu uplatňoval jako všestranný hudebník, a to nejen ve folklorním hnutí (zde zejména jako dudák a kontrabasista Konrádyho dudácké muziky a Plzeňského lidového souboru, zakladatel souboru Úsměv z Horní Břížy).

a vedl soubor Plamen a během armádních soutěží se poznal s vedoucím konkurenční vojenské kapely z jiné plzeňské posádky, jímž byl hudební skladatel a pozdější redaktor plzeňského rozhlasu Zdeněk Lukáš.⁷²⁵ Ten Zdeňka Bláhu doporučil k účasti na konkurzu do folklorní redakce.⁷²⁶ Zadáním pro uchazeče bylo mimo jiné *zvyšovat úroveň vysílaného českého folkloru, aby nezaostávala za folklorem moravským*.⁷²⁷ Zdeněk Bláha se pak v rozhlase rychle prosadil jako redaktor, autor a moderátor úspěšných hudebních cyklů, přičemž ten neznámější – *Hrají a zpívají Plzeňáci* – se vysílal na celostátním okruhu pravidelně každý týden čtyřicet let (1958–1998).⁷²⁸ Rozsáhlá byla také jeho dokumentační činnost, jejímž výsledkem jsou desítky hodin terénních záznamů západočeské a jihočeské lidové hudby i studiové nahrávky regionálních folklorních souborů.

V plzeňském rozhlase se Zdeněk Bláha uplatnil také jako interpret (zejména dudák), skladatel a později i dirigent profesionálních rozhlasových hudebních těles. Svou autorskou i organizační práci pozvedl úroveň práce Plzeňského lidového souboru (PLS),⁷²⁹ který v roce 1953 ze členů rozhlasového symfonického orchestru pro potřeby vysílání sestavil tehdejší vedoucí plzeňské hudební redakce Miroslav Šmíd.⁷³⁰

Ve vedení a autorském zájmu PLS se vystřídaly výrazné tvůrčí osobnosti spojené jednak generačně, jednak svojí činností v amatérském i profesionálním folklorním hnutí. Všichni byli navíc profesně spojeni s plzeňským

⁷²⁵ Zdeněk Lukáš (1928–2007), hudební skladatel a autor úprav lidových písní. Nastoupil jako hudební redaktor a režisér do plzeňského rozhlasu v roce 1953 „s povinností spolupracovat se soubory tzv. lidové tvořivosti na Plzeňsku a Karlovarsku“. Zde založil a vedl smíšený pěvecký sbor Česká píseň, intenzivně jako autor a dirigent spolupracoval také s Plzeňským lidovým souborem. Pro obě tělesa zpracoval řadu originálních úprav lidových písní. Z Plzně byl za své politické postoje přinucen odejít na konci roku 1963. Poté působil jako autor hudby a sbormistr Ženská pěvecká skupina ČSSPT a spolupracoval i s dalšími profesionálními i amatérskými soubory (zejm. Souborem lidových písní a tanců J. Vycpálka) a sborovými tělesy. Těžiště jeho tvorby je v oblasti vážné hudby.

⁷²⁶ Srov. BLÁHA, Zdeněk: *Můj život s lidovou muzikou*. Nava, Plzeň 2017, s. 18–19. Členem KSC byl Bláha, stejně jako mnozí jeho rozhlasoví kolegové do roku 1968.

⁷²⁷ JEŠUTOVÁ, Eva a kol.: *Od mikrofonu k posluchačům...*, s. 544.

⁷²⁸ Bláha pravidelně přispíval také do pořadů, které na celostátních vlnách naplňovali redaktoři regionálních studií z Brna, Ostravy, Plzně a Prahy, např. *Živá píseň*, *Klenotnice lidové hudby*, *Píseň v srdci zrozená*, *Vonička*, *Cesty za folklorem* a *Folklorní notování*. Srov. BLÁHA, Zdeněk: *Můj život...*, s. 22.

⁷²⁹ Základ tělesa tvořila smyčcová skupina se dvěma klarinetami a flétnou, k níž se příležitostně přidávaly dudy, bicí nástroje, harfa, dvě trubky, dva lesní rohy, hoboj nebo fagot.

⁷³⁰ Miroslav Šmíd (1922–2001), skladatel, dirigent, publicista. Absolvoval hudební vědu na pražské filozofické fakultě, začínal jako vedoucí zábavných pořadů v Československém rozhlase v Praze (1949–1952), plzeňskou hudební redakci vedl v letech 1952–1961, zároveň byl jedním z dramaturgů Plzeňského rozhlasového orchestru. Poté působil do roku 1970 jako vedoucí Krajského podniku pro film a estrádu, s nástupem normalizace byl donucen odejít do dělnických profesí.

122. Zdeněk Bláha na obalu LP *Hrají a zpívají Plzeňáci* sestaveného z oblíbených nahrávek Plzeňského lidového souboru, Supraphon 1972.

rozhlasem svými posty redaktorů, dramaturgů či hudebních režisérů. Vzorem všem následovníkům v čele PLS byla umělecká mnohostrannost Zdeňka Lukáše. Spočívala nejen v rozhlasové redakční práci, ale i ve spojení funkcí dirigenta a upravovatele folklorního materiálu.

Na doporučení Zdeňka Bláhy v šedesátých letech do plzeňského rozhlasu nastoupil čerstvý absolvent skladatelského oddělení pražské konzervatoře Jaroslav Krček.⁷³¹ Ten již během studií získal zkušenosti v muzice českobu-

⁷³¹ Jaroslav Krček (* 1939), hudební skladatel, upravovatel lidových písní, zpěvák a hudební publicista, absolvent Hudební školy B. Jeremiáše v Českých Budějovicích a Státní konzervatoře

123. Zdeněk Lukáš jako
dirigent v plzeňském
rozhlasovém studiu,
50. léta.

Média
a masovost

dějovického souboru Úsvit a pražského Souboru písní a tanců Josefa Vycpálka. V Plzni působil v letech 1962–1967 jako hudební režisér, dirigent PLS, bohatě se uplatil i jako autor úprav (zejména jihočeské) lidové hudby. Vyvrával zde jeho charakteristický hudební rukopis, který od druhé

v Praze (skladba u Bohumíra Lišky a dirigování ve třídě Miloslava Kabeláče). Svoji profesionální dráhu zahájil v Československém rozhlase v Plzni (1962–1967) a na postu hudebního režiséra pokračoval ve vydavatelství Supraphon (1967–1975). Po nuceném odchodu Zdeňka Lukáše stál šest let v čele plzeňského sboru Česká píseň. Od roku 1975 se věnuje výhradně skladbě a interpretační činnosti. Byl zakladatelem souborů Chorea Bohemica a Musica Bohemica, spolupracoval s řadou amatérských i profesionálních souborů (Úsvit České Budějovice, Vycpálkovci, Škoda Plzeň, Úsměv Horní Bříza, Plzeňský lidový soubor, BROLN, Pražští madrigalisté).

poloviny šedesátých let výrazně ovlivňoval další generace tvůrců v oblasti folklorního hnutí. Inspirativní byl zejména způsob stylizace hudebního folkloru a památek české historické hudby v produkci těles Chorea Bohemica a Musica Bohemica.

V roce 1965 jako dirigent PLS nastoupil hudební režisér a dramaturg Plzeňského rozhlasového orchestru Jan Málek⁷³² a v posledním období (1973–1993) jím byl po neúspěšném hledání vhodného nástupce jmenován Zdeněk Bláha, který nadále pokračoval i v dramaturgickém vedení souboru. Trvale spolupracoval se skupinou autorů, do níž kromě již zmíněných osobností patřili také Jan Slimáček,⁷³³ Josef Krček⁷³⁴ a Málkův nástupce na místě dramaturga rozhlasového symfonického orchestru Jiří Teml.⁷³⁵ Společně vytvořili charakteristický zvuk a způsob úprav české lidové hudby, který se stal vzorem v prostředí amatérských souborů.

Jednoznačné upřednostňování folkloru v produkci plzeňské rozhlasové stanice nezměnila ani nová centrální dramaturgie Čs. rozhlasu po roce 1970, podle které měla zdejší hudební redakce *vytvářet pořady z oblasti klasičistní české a světové hudby, folkloru západních a jižních Čech a dechové hudby*.⁷³⁶

⁷³² Jan Málek (* 1938), hudební skladatel a autor úprav lidových písní. Absolvoval pražskou konzervatoř v oddělení lidových nástrojů u Alberta Peka a Emila Špačka a v kompoziční třídě Miloslava Kabeláče. Po odchodu z Plzně pracoval v letech 1976–2017 jako hudební režisér pražského rozhlasu. Je autorem mnoha úprav lidových písní. Jeho hlavním zájmem je vážná hudba, komorní i symfonická, často inspirovaná českým i moravským hudebním folklorem.

⁷³³ Jan Slimáček (* 1939), hudební skladatel a režisér. Vystudoval Vyšší hudební školu v Kroměříži, obor flétna a varhany, a skladbu na pražské konzervatoři u Miloslava Kabeláče. V době studií působil jako flétnista v Souboru písní a tanců Josefa Vycpálka. Většinu svého profesního života spojil s plzeňským rozhlasem jako hudební režisér (1967–1979) a vedoucí hudební redakce (1979–1989). Je autorem mnoha úprav lidových písní a rozsáhlého komorního i symfonického díla.

⁷³⁴ Josef Krček (* 1946), hudebník, autor úprav lidových písní. Na plzeňské konzervatoři vystudoval obor klarinet. Po vojenské službě u Ústřední hudby Československé lidové armády byl členem ČSSPT v Praze. V sedmdesátých a osmdesátých letech působil jako učitel na pražských hudebních školách a jako vedoucí oddělení vážné hudby vydavatelství Supraphon. Autorsky spolupracoval se souborem Škoda Plzeň, od roku 1969 byl členem kapel Chorea Bohemica a Musica Bohemica, v roce 1999 založil soubor Chairé Příbram, zaměřený na historickou hudbu.

⁷³⁵ Jiří Teml (* 1935), hudební skladatel. Absolvoval obchodní akademii, v hudbě byl téměř autodidakt. V roce 1976 se po několika úřednických postech vypracoval na místo hudebního dramaturga a později vedoucího hudebního vysílání Čs. rozhlasu v Plzni. Roku 1980 odešel do pražského rozhlasu jako dramaturg symfonické, vokální a komorní hudby. Je autorem mnoha úprav lidových písní. Podněty z českého hudebního folkloru rovněž transformoval do své rozsáhlé symfonické a komorní tvorby.

⁷³⁶ JEŠUTOVÁ, Eva a kol.: *Od mikrofonu k posluchačům...*, s. 546.